

MENINGER

Kattepus eller pusekatt?

Har du nokon gong lurt på om det skal heite kattepus eller pusekatt? Eller bruker du begge orda om kvarandre utan forskjell? Som grammatikar veit eg at reglane for samansetjing av ord bestemmer at det er det siste ordet i samansetjinga som er grunnlaget for hovudtydinga til ordet. Ein "avisartikkkel" er altså ein artikkkel og ikkje ei heil avis, og eit "ordspel" er hovudsakleg ein type spel eller leik og ikkje eit ord. Vanlegvis vil ein ikkje kunne byte om på dei to delane i eit samansett ord utan at ordet anten endrar tydinga dramatisk, eller òg at ordet ikkje gjev noko særleg meinung i det heile. Kanskje kan vi førestille oss noko under ordet "artikkkelavis", men kva er eventuelt eit "spelord"?

Orda "kattepus" og "pusekatt" skil seg ut i denne samanhengen. Slår ein opp i ordboka på "kattepus", får ein "katt" eller "kjælenamn på katt" som oppslag. Slår ein opp på "pusekatt", får ein "katt" eller "kattepus". Dette skal i teorien ikkje kunne gå an! Men sidan dette fenomenet faktisk eksisterer, må det jo finnast eitt eller anna svar der ute ein stad.

Det første ein kan spørje seg, er om eitt av orda i samansetjinga kan ha ei vidare tyding enn det andre. Her ser vi med éin gong at "pus" kan brukast om fleire dyr enn katt. Det kan også vise til "harepus"; og det kan brukast som kjælenamn på kjærasten. Det er mindre vanleg å bruke ordet "katt" som kjælenamn; verken på dyr eller menneske. Kor langt har vi komme i forsøket på å forklare fenomenet vårt då? Jo, i utgangspunktet må ordet "kattepus" vere ei spesifisering av ordet "pus", sidan "pus" alleine også kan referere til harar (og eventuelt kjærastar). Det må altså vere noko med ordet "pus". Og kva er det som

katt og hare eventuelt har felles? Jo, dei har pels.

Ordet "pusekatt" liknar elles veldig mykje på engelsk "pussycat". Det er altså rimeleg å tru at ordet er ei fornorsking av det engelske førebiletet. Men kva er då "pus" eller "pussy"? Dei som kan engelsk – og då gjerne engelske ord ein offisielt ikkje skal kunne – vil vite at "pussy" kan vise til noko anna enn katt. Det er også brukt om det kvinnelege kjønnsorganet. Her òg sit vi igjen med tydinga pels (jf. også engelsk "beaver").

Går ein til germansk, finn ein fleire ordrøter som passar inn i biletet. Ordrotta "pus-" går inn i ord med tydinga blåse, svelle og i neste omgang pung. Gammalnorsk hadde ordet "püss" for pung, og det finst også i nynorsk. Ein har elles rota "pursa-" som kan bl.a. vise til bustete. Det engelske ordet "purse" blir jo brukt om ein pung eller ei lita veske. Hos dei gamle germanarane er det ikkje utenkleleg at desse pungane og veskene framleis hadde pelsen på.

På Online Etymology Dictionary på Internett kan ein lese at "pussy" i utgangspunktet er ei forminskringsform av "puss" for katt, som ein finn heilt tilbake til 1726, og at ordet også kunne bli brukt om kaninar. Ordet "pussycat" har ein belagt frå 1805. Bruken av ordet "pussy" for det kvinnelege kjønnsorganet er nyare, og ein trur faktisk at den kan ha komme via gammalnorsk, der altså "püss" blei brukt om pung. Den andre forklaringa er kanskje meir sannsynleg, nemleg at ein tenker på tydingane mjuk, varm og pelskledd.

På tysk kan ein også seie "Putzkatze". Dette ordet vil først og fremst gje assosiasjonar til "pusse", og det passar jo eigentleg svært bra på

FULLT NAVN. Innlegg på trykk skal være signert med fullt navn. Anonyme innlegg underbygges med helt spesielle behov for å være anonym. Du kan også lese mer om dette på www.hamar-dagblad.no. **SKRIV KORT.** Innlegg som er kortere enn 280 ord leveres som e-post til mening@hamar-dagblad.no eller SMS til 2097 kode 1234.

Valget er ta

Siste stemme er lagt i urnen, vårt folkevalgte er snart på plass i landets rådhus og utallige valglofter skal settes ut i live. Det er dermed på tide at vi alle spør oss selv: hva nå? Totalt er det 10 900 folkevalgte som nå tar fatt på sine nye år i landets kommunebystyrer. Gjennomsnittsalderen på disse er 52 år – et resultat ved Hedmark Bygdeungdomslag som skuffet over. Likevel ser vi at gjennomsnittsalderen på de i kommunestyret i Hamar kommunvirker noe lavere, og det er bare men vi er fremdeles bekymra over trenden i fylket. Valgdeltaelen stod heller ikke tilfredsstillingene. Det er likevel jobb våre nye folkevalgte nå står over for som vi har høyest forventninger til. Vi forventer at dere står på for å fremme saker som opptar ungdom lokalt, at erfara lokalpolitikere lytter og slipper yngre til, og ikke minst forventer vi at dere sammen jobber for å holde valgloftene vi har basert vårt valg på. Men dette er ikke jobb de folkevalgte må ta aleine. Engasjementet vi de siste månedene har sett vokse ut av

Jernbane

I Ordet er fritt, HA 4. 10. kommer Tor Egil Aas - Eng med en oppfordring om en ny "Koigenaksjon". Denne gang for å protestere mot en ny jernbanetrase som kan ødelegger både Koigen og mye mer i Hamars strandsone.

"Ja til grønt Koigen" var omfattende folkeaksjon. Først med Kari Nor Syverinsen som leder. Erna Silk overtok ledervervet da Kari ble syk. Marsto på, ikke minst familien Sætre. Mange hjalp til så godt de kunne. Undertegnede og Olav Brattesen var engasjert som grønfagpersoner. Erik Lorentzen utførte skissetegning av det grønne Koigen.

Ordfører Busterud har hatt tiden unngått å nevne aksjonen

JENS HAUGAN

"Liv og lære på Briskeby"

Setterådmannen i Hamar for tiden, Matz Sandemann, har satt et "settelys" på situasjonen i Hamar kommune for tiden. I en artikkkel i HA 28.9 med ovenstående overskrift, lager han en oppsummering som er nyttig lesning for oss Hamar-boere. Bl.a. tar han for seg toppidretten i

å betale for bruken. For der i gården vil det aldri bli noen pengar å hente, - med det publikumsbesøk de har på tribunene.

Det Matz Sandemann også kunne ha nevnt var: Kan det virkelig være en communal oppgave å være med å

anfordring - elle foreta seg noe HamKam spiller kommunen. Enk til slutt bevilger